29/04/2019

Η ιστορία του Αγίου Γεωργίου Περιστερεώτα στην Τραπεζούντα

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Ονομάστηκε Περιστερεώτα, γιατί κατά την παράδοση τρία περιστέρια οδήγησαν τους ισάριθμους ιδρυτές μοναχούς από τα δάση των Σουρμένων, απόσταση 50 χλμ. από την τοποθεσία της Μονής. Στην ίδια περιοχή εξάλλου ήταν χτισμένες και οι άλλες δυο μεγάλες Μονές του Πόντου, η Παναγία Σουμελά (386 μ.Χ.) και ο Άγιος Ιωάννης ο Βαζελών (270 μ.Χ.) και οι οποίες έμελλε στα επόμενα χρόνια να διαδραματήσουν σημαντικότατο ρόλο στην ιστορία των Ελλήνων στην περιοχή. Το 1203, ένα χρόνο πριν από την ίδρυση της αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας από τους Δαυίδ και Αλέξιο Μ.Κ., η Μονή ερημώνεται από περσικές επιδρομές. Μόλις το 1388 ανασυστήνεται από το Θεοφάνη, προήγουμενο της Μονής Σουμελά, ο οποίος αφού ανακαίνισε τα κελιά και το ναό, κάλεσε μοναχούς και ιερομόναχους και ο ίδιος έγινε Ηγούμενος. Κατάφερε και εξασφάλισε και τη βοήθεια του αυτοκράτορα της Τραπεζούντας Αλέξιου Γ’ Μ.Κομνηνό (1349 – 1390) ο οποίος εξέδωσε και χρυσόβουλο για τη Μονή.

Το 1461 το Μοναστήρι έπαθε νέες ζημιές από επιθέσεις και διαρπαγές ενώ το 1483 κάηκε το Άγιο Βήμα του Καθολικού της Μονής από απροσεξία του εκκλησιάρχου Ιωαννίκιου. Από την πυρκαγιά αυτή καταστράφηκαν διάφορα έγγραφα,κώδικες και το Χρυσόβουλο του αυτοκράτορα της Τραπεζούντας Αλέξιου Γ’ Μεγάλου Κομνηνού. Το 1493 η Μονή ξαναχτίστηκε με άδεια και προνόμια του Σουλτάνου Βαγιαζίτ Β’ (1481-1512). Τα προνόμια αυτά της Μονής ενίσχυσε με ιδιαίτερο Χρυσόβουλο και ο διάδοχος του Βαγιαζίτ, Σουλτάνος Σελίμ Α’ (1512-1520).

Ο Μητροπολίτης Τραπεζούντος Γεννάδιος για να ενισχύσει τη Μονή, με “εκδοτήριο γράμμα” του το 1501 αύξησε την κτηματική περιουσία της Μονής, με την προσθήκη της “τοποθεσίας της εξαρχίας Γαλίαινας”. Το 1701 ο πατριάρχης Καλλίνικος Β΄εξέδωσε σιγίλλιο με το οποίο αναγνωρίζει το μοναστήρι αυτό ως σταυροπηγιακό. Το σιγίλλιο αυτό επικυρώθηκε πέντε χρόνια αργότερα (1706) και από τον Πατριάρχη Γαβριήλ Γ΄. Στην εξαρχία της Γαλίαινας υπάγονταν 953 οικογένειες (στέφανα) και 4000 ψυχές. Κάθε οικογένεια υποχρεωνόταν να καταβάλει στη Μονή 5 οκάδες καλαμπόκι ως ετήσια προσφορά, αντ’αυτού το μοναστήρι εκτός από ιερέα συντηρούσε σε κάθε χωριό ένα δάσκαλο. Επίσης ο Ηγούμενος ως έξαρχος των γύρω χωριών χειροτονεί ιερείς, εκδίδει άδειες γάμων και διαζυγίων και γενικά ασκεί το πνευματικό του έργο ως αναγνωρισμένος ποιμενάρχης.

Συνολικά η μονή είχε 392 πολυτελή δωμάτια και πλούσια βιβλιοθήκη αποτελούμενη από 7500 τόμους βιβλίων. Με δικές της ενέργειες, εκτός των άλλων σχολείων που συντηρούσε, συστήθηκε το 1909 η Κεντρική Σχολή της Γαλλίαινας, που ήταν πλήρες τετρατάξιο Ημιγυμνάσιο. Εξάλλου σ’ένα από τα δυο μετόχια του Μοναστηριού στην Τραπεζούντα στεγαζόταν στις αρχές του 19ου αιώνα το Φροντιστήριο της Τραπεζούντας πριν στεγαστεί σε δικό του διδακτήριο (1845) απ’όπου μεταστεγάστηκε οριστικά στο μεγαλεπήβολο σημερινό κτήριο που εγκαινιάστηκε το 1902. Πολλές μεγάλες προσωπικότητς του Γένους, όπως Πατριάρχες, Μητροπολίτες, καθηγητές και δάσκαλοι είχαν ως πρωταρχική βάση μόρφωσης και εξόρμησης την Μονή του Περιστερεώτα.

Χιλιάδες ήταν κατ’έτος οι οικονομικές ενισχύσεις πτωχών και αναξιοπαθούντων οι οποίοι προσέτρεχαν στην Μονή μη έχοντας άλλη ελπίδα για βοήθεια. Η σημαντικότερη όμως προσφορά της Μονής του Περιστερεώτα, όπως και άλλων μεγάλων Μονών του Πόντου, ήταν η διατήρηση της ελληνοχριστιανικής συνείδησης στους Έλληνες. Αποτελούσαν την πνευματική, διοικητική και εθνικοκοινωνική ποδηγέτηση των υποδούλων. Το μοναστήρι είχε πολλά κειμήλια αμύθητης αξίας, εκ των οποίων τα περισσότερα χάθηκαν στην Ανταλλαγή. Το

1903 η Μονή είχε 15 μοναχούς. Τα παλαιότερα κτίσματα του Μοναστηριού κάηκαν τον Ιανουάριο του 1904 από πυρκαγιά. Ξαναχτίστηκαν έπειτα από τον Ηγουμενεύοντα αρχιμανδρίτη Γρηγόριο, με βοηθούς τους μοναχούς Ιλαρίωνα και Θεοδόσιο.

Η Μονή λειτούργησε για έντεκα και πλέον αιώνες διαδραματίζοντας πολύ σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση και διατήρηση της ελληνοχριστιανικής συνείδησης και ερημώθηκε στις 17 Ιανουαρίου 1923 και οι εναπομείναντες μοναχοί, ακολουθώντας τη μοίρα του υπολοίπου ελληνισμού πέρασαν στην Ελλάδα.

Η Ιστορία της Μονής στην Ελλάδα

Το 1965 ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη το Σωματείο με την ονομασία “Άγιος Γεώργιος Περιστερεώτα”. Οραματιστής και πρωτεργάτης της ιδέας ήταν ο δικηγόρος Χαράλαμπος Κιαγχίδης, ο οποίος και σημάδεψε με τους αγώνες του το μέλλον του σωματείου. Εξάλλου μέχρι και το 1983 ήταν πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου.Το 1968 ο σύλλογος ανιστόρησε την Ιερά Μονή του Αγίου Γεωργίου Περιστερεώτα στους πρόποδες του όρους Βερμίου, στο Ροδοχώρι Ναούσης, σε μια ειδυλλιακή καταπράσινη τοποθεσία, εκτάσεως 200 στρεμμάτων, την οποία παραχώρησαν οι κάτοικοι του Ροδοχωρίου από την ιδιοκτησία τους.
Τα επίσημα εγκαίνεια της Ι.Μονής έγιναν στις 16 Ιουνίου 1978,χοροστατούντος του Μητροπολίτου Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας, Καλλίνικου. Το 1983 διαδέχεται τον Χαράλαμπο Κιαγχίδη στην προεδρία ο δικηγόρος Κωνσταντίνος Κυριακίδης με σημαντική προσφορά για 14 χρόνια. Ακολουθεί ο εκδότης Αναστάσιος Κυριακίδης, ο οποίος έδωσε ιδιαίτερη ώθηση στο πνευματικό και ερευνητικό κέντρο, ενώ από το ΣΕπτέμβριο του 2000 μέχρι και σήμερα πρόεδρος είναι ο Αριστείδης Κυριακίδης.
Στο Ροδοχώρι Ναούσης παράλληλα με το Ναό λειτουργεί τριώροφος ξενώνας, στον οποίο υπάρχει χώρος για πολιτιστικές εκδηλώσεις, καθώς και το ένα μέρος της βιβλιοθήκης. Στο Ροδοχώρι φυλάσσονται και τα κειμήλια, όπως η εικόνα του Αγίου Γεωργίου, δυο μαρμάρινα περιστύλια από το Ιερό Βήμα της Μονής καθώς και λείψανα πέντε αγίων. Επίσης σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο φυλάσσονται τα ιερά οστά των Ιερομονάχων της παλιάς Μονής του Αγίου Γεωργίου στον Πόντο.
Από το 1984 σε συνεργασία με την Χριστιανική Αδελφότητα “Η ΟΣΙΑ ΞΕΝΗ” καθιέρωσε και συνεχίζει να λειτουργεί μέχρι σήμερα, μαθητικές κατασκηνώσεις, κατά τους θερινούς μήνες, στους χώρους της Μονής.Από το 1990 βοηθά συστηματικά ομογενείς από τις πρώην ανατολικές χώρες, χορηγεί υποτροφίες για άπορους φοιτητές και μαθητές και από κοινού με τη Μέριμνα Ποντίων Κυριών και το Σύλλογο Κρωμναίων Καλαμαριάς αποστέλλει χρηματική βοήθεια για τη λειτουργία ελληνικού σχολείου στην Τυφλίδα.
Το 1995 πραγματοποιούνται τα εγκαίνια του πνευματικού κέντρου στη Θεσσαλονίκη. Ο σύλλογος διαθέτει ιδιόκτητες εγκαταστάσεις συνολικού εμβαδού

πλέον των 500 τ.μ. στην οδό Ολυμπίου Γεωργάκη 4 στην Θεσσαλονίκη όπου στεγάζονται τα γραφεία του, το πνευματικό και ερευνητικό κέντρο, καθώς και η αίθουσα εκδηλώσεων.Οι χώροι διαθέτουν υλικοτεχνική υποδομή κατάλληλη για πραγματοποίηση συνεδρίων, σεμιναρίων, εκθέσεων και για ερευνητικό επιστημονικό έργο.Από το 1995 λειτουργεί το “Κέντρο Ερευνών και Τεκμηρίωσης για τον Ελληνισμό των Βαλκανικών και Παρευξείνιων χωρών”.
Το 1998 γιορτάστηκαν με μεγάλη επισημότητα και με πολύ μεγάλη επιτυχία στην Αίθουσα τελετών του ΑΠΘ τα 1200 χρόνια συνεχούς λειτουργίας της Ιεράς Μονής.